

Een actie voor menselijkheid & waardigheid

Vier portretten uit Iran

“In 1994 is mijn Iraanse man Faruk gevlucht voor het terroristische regime van Iran. In 2008 heb ik hem ontmoet en gaandeweg ben ik meer verbonden geraakt met de onderdrukking van mensen en met name vrouwen in Iran.

De arrestatie en daaropvolgend de dood van de 22-jarige Iraans-Koerdische vrouw, Mahsa Jina Amini op 13 september 2022 - een van de vele vrouwen die vermoord zijn onder het Iraanse regime omdat haar hoofddoek niet volledig het haar bedekte - zette een niet te stoppen revolutie op gang in Iran. Zoals veel gevluchte Iraniërs, wereldwijd 8 à 10 miljoen vluchtelingen, raakte dit ook mijn man in zijn hart. De pijn van het verlies van zijn vaderland, van het onvrijwillig gescheiden leven van familie en het zinloze geweld, werd opnieuw aangewakkerd in zijn hele wezen. Hij voelde zich machteloos.

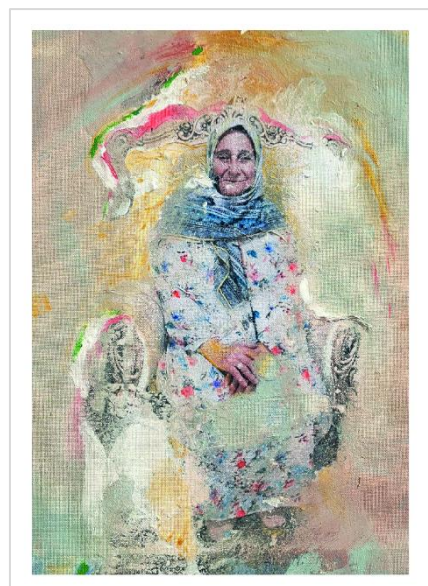
Vier sterke vrouwen uit zijn familie heb ik met gemengde technieken in beeld mogen brengen. Samen zochten we naar citaten van de Perzische dichter Rumi (1207-1273) en Khayyám (1048-1131) die bij deze portretten pasten. Met deze portretten probeer ik alle vrouwen een gezicht te geven en houden we een pleidooi voor menselijke waardigheid. Wie ben je als mens? Wat zijn geboorterechten? En wie bepaalt dit?”

Kunstenaar Lianne (schuilnaam), februari 2024

MASUMEH (TANTE), 1945

Masumeh (*betekenis van haar naam: onschuldig*) woont haar hele leven op de boerderij. Dat is haar wereld. Ze beheerst de kunst van het koken. Mijn man herinnert zich haar sensationele schotels, die de rijkdom van de Perzische cultuur weerspiegelen.

Masumeh heeft geen gemakkelijk leven gehad. Haar leven werd later bepaald door het regime. Als jonge vrouw kon ze haar toekomst niet zelf invullen. Een

Masumeh, *1945

حاصل عمرم سه سخن پيش نيست
خام بدم، پخته شدم، سوختم

سوختم و سوختم و سوختم
تا روش عشق تو آموختم...
مولانا

'De samenvatting van mijn leven is niet meer dan deze drie woorden: Ik was rauw, gekookt, en verbrand. Ik brandde en brandde en brandde. Jouw brandende liefde toonde mij de weg.'

'The result of my life is no more than these three words: I was raw, I was cooked, I was burned. I burned and burned and burned. Your burning love showed me the way.'

Rumi (1207-1273)

partner kiezen en huisvrouw worden was in die tijd normaal in Iran. Studeren was geen optie. Ze zette elf kinderen op de wereld waarvan er twee op jonge leeftijd overleden.

Met haar optimisme, humor en kookkunst creëert ze haar eigen wereld. Met warmte en zorg bracht ze haar kinderen groot. Nu wordt ze gerespecteerd door de mensen om haar heen.

Ondanks haar positie van onderdrukking in de samenleving bleef ze zelf een toonbeeld van menslievendheid.

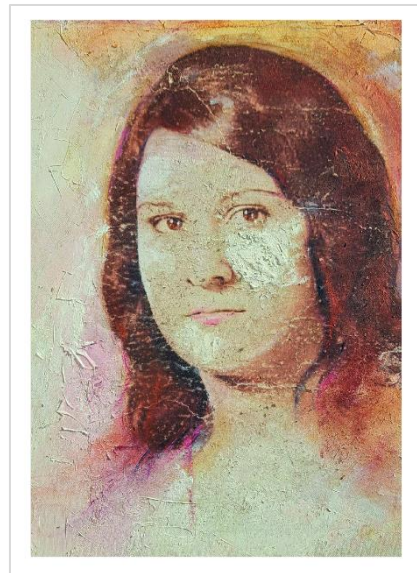
NOOR (MAMA), 1951 - 2013

Op deze kaart is Noor een jonge twintiger, een hippe vrouw eind jaren '60. Ze droeg korte rokjes en bloesjes met diepe halsuitsnijdingen. Ze toupeerde het haar volgens de mode van toen.

Toen ze zelf een jong gezin had, trok ze dikwijls naar het park waar iedereen verzamelde op vrije dagen. Op foto's zie je haar zitten op een kleedje met een kort rokje en met schoenen met hakjes, de benen zijdelings langs haar heen. Haar ogen met zwarte kohl omljnd, genietend van het zonnetje en het vredige samenzijn met haar familie.

In de jaren zeventig was Iran in volle economische expansie. Het land was rijk aan grondstoffen.

Iedereen was vrij om te studeren. Hoe had Noor ooit kunnen denken dat haar leven binnen de tien jaar compleet in een nachtmerrie zou veranderen?

NOOR, 1951 - 2013

دانی که چرا دار مکافات شدیم؟
ناکرده گنه چنین مجازات شدیم؟
کشتیم خرد، دار زدیم دانش را
دریند و اسیر صد خرافات شدیم
مولانا
بدون اینکه گناهی کنیم مجازات می شیم ؟
مولانا

'Weet jij waarom ons leven werd bestraft? Zonder schuld werden wij bestraft. Wij hebben de wijsheid vermoord, wij hebben de kennis onthoofd. Wij zitten gevangen in honderd keer bijgeloof.'

'Do you know why our life was punished? We were punished without guilt! We have killed wisdom, we have hanged knowledge. We are trapped by a hundred superstitions.'

Rumi (1207-1273)

Een donkere periode onder het bewind van de Ayatollahs brak aan. Vrouwen werden weggewerkt achter de zwarte chadors, ook mannen mochten geen huid laten zien, de baard moest blijven staan. Amerikaanse auto's werden verbannen. Wie Elvis of The Beatles draaide, werd opgepakt. Wie ongehoorzaam was aan het regime, werd opgehangen aan een hijskraan in de straat, zichtbaar voor iedereen.

Noor werd huisvrouw en zorgde voor haar man kinderen en familie. Ze stierf veel te vroeg.

LEELA (NICHT), 1984

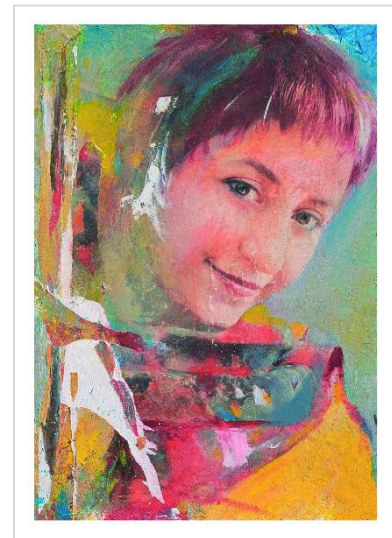
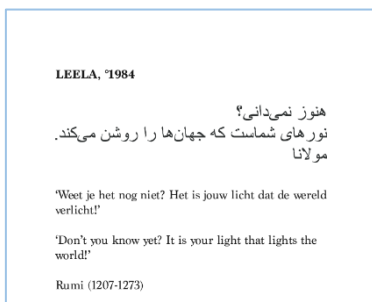
Leela is een energieke, talentvolle jonge vrouw. Ze spreekt Engels en Spaans. Elke dag pendelt ze van haar huis naar het werk en terug. Haar partner ziet ze niet veel. Ze hebben moeite om financieel het hoofd boven het water te houden. De huur moet betaald worden. Voedsel is schaars en erg duur.

De elite van het land investeert niet in de toekomst van jongeren. Ze investeert vooral in de eigen belangen en in de onderdrukking van het volk. Boeren uit buurlanden die in armoede leven, worden naar Iran gelokt om demonstranten in elkaar te slaan, te martelen en te doden. Alles is geoorloofd.

Jongeren zoals Leela willen vrijheid, ze willen een toekomst zonder onderdrukking, geweld en moord. Ze hebben geen wapens om zich te beschermen, alleen een stem, hun lichaam en hun leven. Daarmee gaan ze de straat op.

Ze zeggen neen tegen de terreur. Op eender welk moment en waar ook kunnen ze opgepakt worden. Omdat je gedemonstreerd hebt voor de vrijheid, omdat je geen hoofddoek in de auto gedragen hebt of omdat je broer een lastpak voor het regime is, ... Alles kan een aanleiding zijn om mensen te onderdrukken.

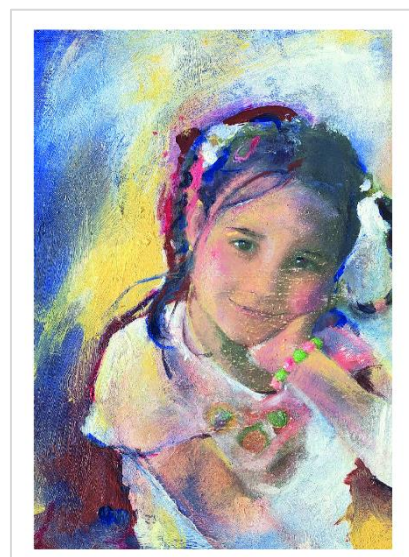
Leela wil geen kinderen, niet in deze wereld. Momenteel overleeft ze en nooit weet ze wat de volgende dag brengt.

FARNIA (VRIENDIN), 2009

Farnia, een meisje van 12 jaar woont sinds 2022 in Nederland, samen met haar ouders en broertje. Op school heeft ze vele nieuwe vriendinnen. Ondertussen spreekt ze vlot Nederlands. Na de school volgt ze vioollessen. Ze kan zich ontplooiën in een veilige omgeving en in alle vrijheid keuzes maken.

Haar vader is begin jaren negentig, als student in Nederland terecht gekomen. De jonge man was blij dat hij het regime in Iran kon ontvluchten. Hij kreeg de Nederlandse nationaliteit en maakte carrière.

Echter, toen zijn vader overleed keerde hij terug om voor zijn moeder te zorgen die er in Iran alleen voor stond.

In Iran kon hij zijn carrière verderzetten, hij leerde zijn vrouw kennen en samen kregen ze een dochter en een zoon. Hij beseftte dat zijn dochter nooit veilig en vrij zou zijn. Feestjes bijwonen, jongeren ontmoeten, luisteren naar muziek, ... alles zou ze stiekem moeten doen. Ze zou niet veilig zijn op straat en zichzelf nooit kunnen ontplooiën zolang het huidige regime aan de macht is.

FARNIA, ©2009

ای بس که نباشیم و جهان خواهد بود
نی نام ز ما و نه نشان خواهد بود
زین پیش نبودیم و نبود هیچ خلل
زین پس چو نباشیم همان خواهد بود

خیام

'Als we er niet meer zijn en niemand kan zich iets van ons herinneren dan worden we vergeten. Maar de wereld zal er zijn. Net zoals zij er al was zal de wereld er na ons ook nog zijn.'

'When we are no longer here and no one can remember anything about us then we will be forgotten. But the world will be there. Just like she was already there the world will continue to be there after us.'

Khayyám (1048-1131)

De ouders van Farnia hakten de knoop door. Ze kozen voor een toekomst voor hun kinderen. Haar vader kon opnieuw aan de slag bij zijn toenmalige werkgever in Nederland.

Op de afbeelding is Farnia 5 jaar. Voor haar twaalfde was ze nog nooit uit Iran weggeweest. Ze heeft haar vriendinnen achter moeten laten; haar oma zal ze nog weinig zien. Maar haar liefde voor Iran zal ze behouden.

Ze hoopt dat ze ooit terug kan keren en dat ze dan vrijuit kan dansen en lachen met haar vrienden.

STUDIO SESAM ONDERSTEUNT 'READ WITH ME. ALL CHILDREN HAVE THE RIGHT TO READ QUALITY BOOKS' VAN IBBY

Met Studio Sesam ondersteunen we deze actie. We werkten de verhalen van Lianne en Faruk mee uit, lieten de postkaarten drukken en verdelen ze nu. De volledige opbrengst van de verkoop schenken we aan het project 'Read with Me', een initiatief van het Institute for Research on the History of Children's Literature, een non-profitorganisatie. Het instituut stimuleert leesbevorderingsprojecten over de hele wereld en biedt kwaliteitsvolle kinderboeken aan kinderen aan die niet kunnen deelnemen aan culturele activiteiten, zoals in Iran of Afghanistan.

Meer lezen over dit mooie project? <https://www.iedereenleest.be/over-lezen/reeks/de-praktijk/ibby-project-de-kijker-read-me-uit-iran>

Met dank aan Lianne & Faruk. Omwille van hun veiligheid kozen ze voor een schuilnaam.

Meer info? contact@studiosesam.be